

NORGE

EIN FOTBALLOPERA

BRASIL

NORGE-BRASIL

EIN FOTBALLOPERA

AV ARE KALVØ MUSIKK: HELGE FØRDE

Ho som stikk
Jenta
Guten
Han som jobbar
Kjetil Rekdal
Jaques/Cafu
Kompis/Ronaldo
Egil Østenstad
Stryningen/Ballen
Brasilianerinna
Tore André Flo
Dommaren
Gjesten
Drillo
Arne Scheie
Kor/diverse roller

CHARLOTTE FROGNER
IDA HOLTEN WORSØE
PÅL CHRISTIAN EGGEN
JON BLEIKLIE DEVIK
NIKLAS GUNDERSEN
PAUL-OTTAR HAGA
GARD SKAGESTAD
TROND TEIGEN
SIGVE BØE
ELLEN DORRIT PETERSEN
AUDUN SANDEM
VIDAR MAGNUSSEN
THOMAS BYE
PER SCHAANNING
ARNE SCHEIE
KATRINE BLOMSTRAND
LIV-UNNI LARSSON UNDALL

Henning Berg
Dan Eggen
Bebeto
Frode Grodås
Leonardo
Roar Strand/Taffarel
Ronny Johnsen/
Denilson
Jostein Flo
Vidar Riseth
Stig Inge Bjørnebye
Myggen/
Ole Gunnar Solskjær

Christopher Jørgensen
Jonas Lihaug Fredriksen
Matias Alegria
Tom Realf Jensen
Lars Bingen
Johannes Blåsternes

Ronnie M. Herdlesvær
Kim Jeppe Karlsen
Kjell Åsmund Sunde
Asbjørn Halsten

Vetle Røsten Granås/
Johannes Måseide/
Konrad Haga

Regissør
Scenograf og
kostymedesignar
Koreograf
Musikkansvarleg
Lysdesignar
Lyddesignar
Lysmeister
Dramaturg

Inspisient
Parykkar og maske
Rekvisitør
Sufflør og tekst-
maskinansvarleg
Scenemeister
Video
Kostymekoordinator
Songpedagog

ERIK ULFSBY
MIA RUNNINGEN
JONAS DIGERUD
SVENN ERIK KRISTOFFERSEN
OLA BRÅTEN
SIMEN SCHARNING
GINA SØDERSTRØM
CARL MORTEN AMUNDSEN

PAUL ÅGE JOHANNESSEN
TRUDE SNEVE
TONE BERNHOFT OSA

GRY HEGE ESPENES
ERLEND OLAISEN
NIKOLAI BERGSTRØM
TOMMY OHLSSON
STÅLE YTTERLI

MUSIKARAR

SVENN ERIK KRISTOFFERSEN Flygel, kapellmeister
RUNE ARNESEN Slagverk I
BJØRN RABBEN Slagverk II
IDA AUBERT BANG Harpe
NILS JANSEN Treblås
STÅLE SLETNER Tasteinstrument

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Framsyinga blei første gongen sett opp ved Opera Nordfjord med premiere 5. oktober 2010.
Middel frå forlikfond i samarbeid med NoDa og Mfo er nytta til operapedagogiske prosjekt under innstudering av stykket.

Takk til TOMMY CHRISTENSEN, TROND LINDHEIM og ATLE HALSTENSEN

Foto: DAG JENSSEN. Bilda er tatt i prøveperioden
I redaksjonen: ERIK ULFSBY, MIA RUNNINGEN, ÅSNE DAHL TORP, IDA MICHAELSEN
Grafisk formgeving: CONCORDE DESIGN
Trykk: MERKUR-TRYKK AS

 PREMIERE PÅ HOVUDSCENEN 23. MARS 2012

**«SKOTTET MÅTTE VERE HARDT.
DET SKULLE INN NEDE VED STOLPEN.
TIL KVA FOR SIDE AVGJORDE EG IKKJE
FØR I DEI SISTE TIANDEDELANE, I DET
SJUANDE OG SISTE STEGET»**
KJETIL REKDAL

**KOR
VAR DU
KVELDEN
23. JUNI
1998?**

ARE KALVØ

EG VAR I OSLO SPEKTRUM saman med nokre tusen andre og såg kampen på veldig stor storskjerm. Det siste kvarteret av kampen var ei så sterk påkjenning at etterpå klarte eg faktisk ikkje stå på beina. Ein kan trygt seie at Kjetil Rekdal gjorde meg mo i knea. Så hugsar eg berre gater fulle av folk som klemte kvarandre og var ei blanding av veldig glade og djupt forbløffa.

HELGE FØRDE

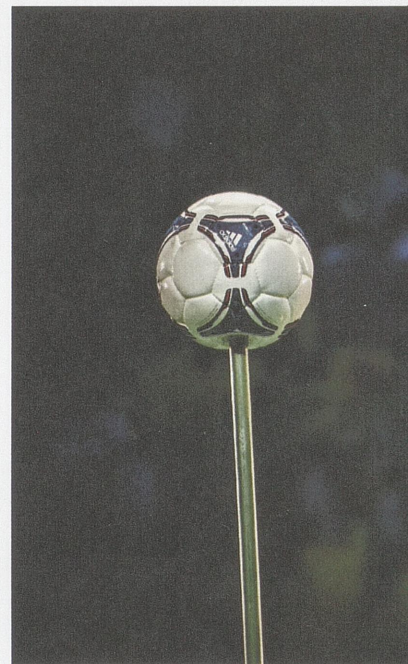
EIN VARM OG MILD SANKTHANSKVELD 1998 sat eg aleine i stua mi. Fotballkampen hadde gått på det jamne i over ein time. Flo scora 1-1 og plutseleg ble det frykteleg spennande. Litt seinare blei han dradd ned i feltet, straffespark?! – No var eg så engasjert at eg blei Kjetil Rekdal. Reiste meg skjelvande frå sofaen og tok fart mot straffefeltet. Pang i mål! Eg hugsar lite, men hørde at eg brølte av full hals og sprang omkring og dengde knyttnevane i veggene. Eg måtte puste og hørde plutseleg alle dei andre brøla frå husa i bustadfeltet rundt meg. Alle vindauge og altandører stod opne i varmen. Det var eit samstemt gledeshyl over heile Trondheim. Ja, over heile landet. Eit veldig primalgledeskor... sånn som i opera!

ERIK ULFSBY

EG VAR PÅ BALAKLAVA I GAMLEBYEN I FREDRIKSTAD. Der spelte eg i ei sommarframsyning av *Cabaret*. Eg såg, av alle ting, kampen saman med dei lite fotballinteresserte kollegane mine Eindride Eidsvold og Jan Sælid. Dei blei interesserte litt ut i andre omgang... Heldigvis.

MIA RUNNINGEN

EG VAR PÅ SYKKELTUR I SKÅNE MED FAMILIEN MIN. Vi budde på eit ungdomsherberge i Ystad. Ingen av oss var ihuga fotballfans, men denne kampen måtte vi sjå. Vi sat i fellesstua og såg på fjernsyn medan vi heia på Noreg i lag med andre nordmenn.

JONAS DIGERUD

DEN KVELDEN SAT EG ÅLEINE heime med mi kjære dotter på to år. Da ho hadde sovna etter tallause eventyrforteljingar, sette eg meg godt til rette framfor TV'n i stua. Eg var klar for kamp! Da Noreg (Rekdal) scora på straffen, og det stod 2 – 1 til Noreg, tok eg meg sjølv i å hoppe og skrike som ein galen i sofaen. Eg løp inn til dottera mi, som eg desperat ville dele denne historiske augneblinken med. Men ho sov så søtt at alt eg torde gjere, var å kysse henne forsiktig på panna og kviskre-skrike: «Vi er best i verda, jenta mi!». Og det er vi framleis.

CHARLOTTE FROGNER

DEN 23. JUNI, FREDAGSKVELD I STUA PÅ MOE. Hugsar at pappa og eg laga pizza. Amerikansk variant. More is more... Sat benka framfor skjermen. Da straffsparket blei eit faktum, stod pappa og eg side om side i sofaen og heldt kvarandre i hendene. Trur pappa gret da Kjetil skåra. Eg med. Så ramla pappa ned frå sofaen. Og resten av pizzaen fall same vegen. Ananas, paprika, kjøttdeig, lauk og herleg tomat saus på det fine teppet. Hugsar at pappa også gjorde eit unntak for flaggheising etter ni. Flagget måtte til topps... Dagen etter skulle eg på jobb. På den tida jobba eg i ein liten koseleg bokhandel. Hugsar at eg var så prega av kampen at eg tok med meg eit norsk flagg heimanfrå og plasserte på disken ved sida av ein liten lapp der eg skreiv noko slikt som «Gratulerer alle saman». Kan godt vere at eg drog på enda meir med «Kjære landsmenn osv. osv..» Joda. Det gjorde inntrykk.

IDA HOLTEN WORSØE

DETTE ER EIN KVELD EG BURDE HA HUGSA GODT. Det var første gongen familien min kjøpte stor kjøpepizza, sånn som blir levert på døra. Dei har fortalt meg at vi hadde det veldig hyggjeleg og at eg kosa meg stort. Men eg kan verken hugse pizzaen eller kampen.

Derfor kjennest det så godt å kunne vere med i framsyninga *Norge-Brasil* og få gjenoppleve kampen minutt for minutt. Og ikkje berre ein gong, men kveld etter kveld. No er eg også ein del av et større fellesskap. Det kjennest fint.

PÅL CHRISTIAN EGGEN

EG VAR I EI LITA LEILEGHEIT I SANDVIKEN I BERGEN i lag med masse vener. Det var sommar og varmt, vindaug og dører stod opne og vi kunne høre brøl og tilrop frå dei andre leilegheitene i nærleiken. Alle var inne, ingen var ute. Det var eigentleg ingen som trudde at vi kunne vinne denne kampen, men det var likevel eit lite håp i oss, for Brasil hadde aldri slått Noreg! Derfor var vi proppfulle av sjølvtilitt, og da stillinga var 1-1 etter Tore André si scoring ti minutt før slutt, trudde vi på siger. Det einaste som kunne stoppe oss no, var klokka til dommaren. Da Scheie skrik: «Er det straffespark?» og Rekdal etter ei æve puttast ballen i nettmaskene, var det likevel uverkeleg. Ikkje til å tru. Men det var sant! Vi hadde slått Brasil! Eg har aldri kjent ei så eksplosiv glede. Nede i byen var det totalt kaos. Alle var ute, ingen var inne.

THOMAS BYE

DEN 23.06.1998 VAR EG 15 ÅR GAMMAL og nyforelska. Eg hugsar ikkje så mykje av dei første 80 minutta av kampen, men dei siste ti minutta sit godt. Dei delte eg med mor, stefar og bestemor. Det var tilløp til teatralske «kaste-seg-om-halsen-på-kvarandre»- scenar da straffesparket gjekk i mål. Etterpå kom vi på at ingen av oss eigentleg let seg rive med av fotball.

TROND TEIGEN

EG VAR PÅ HYTTA TIL SVIGERFORELDRA MINE og såg på kampen saman med svigerfar og ein gammal onkel i familien. Etter at Brasil skåra, gjekk onkelen og la seg fordi han meinte at løpet var kjørt. Svigerfar og eg såg resten av kampen og opplevde den fantastiske avslutninga saman. Vi blei sittande til langt på natt for å feire sigeren. Det var ein fin kveld. Da onkelen vakna morgonen etter og vi fortalde han om kva som hadde skjedd, trudde han ikkje på oss...

JON BLEIKLIE DEVIK

EG SÅG KAMPEN SAMAN MED BÅDE KJENDE og ukjende på ein liten TV i eit kollektiv på Sankt Hanshaugen. Eg hadde komme inn på Teaterhøgskolen eit par dagar før og var generelt høg på livet, og i konstant feststemning frå før. Eg blei eigentleg berre med på å sjå kampen fordi alle andre skulle sjå han. Eg har aldri vore spesielt fotballinteressert, men er veldig glad i vere på kamp og er ein god medgangssupporter til dømes når Brann vinn serien(!). Likesæla mi for akkurat denne kampen snudde seg totalt mot slutten av andre omgang, og eg var ein av dei som hoppa og skreik høgast, ganske overvelda av min eigen reaksjon. Eg hugsar at eg sat att med kjensla av at no kunne ALT vere mogleg!

NIKLAS GUNDERSEN

EG VAR HEIME HOS EIN FILOSOFVENN av sambuaren min med ein heil gjeng samla for å sjå kamp. Ikkje den typiske gutegjengen eg ville sett kamp med til vanleg, men meir ein sånn «eg forstår ikkje denne fasinasjonen for fotball»- type gjeng. Men denne kampen skulle dei sjå! Etter dei famøse siste ti minutta tok det heilt av, og vi kjørte med tutande bilar til Oslo sentrum og ei Karl Johans-gate med tusenvis av menneske. Bølgja gjekk frå Slottet til Stortinget, og eit brasiliansk sambaorkester spelte til dans. Alle lo og klemte kvarandre, sjølv om nokre biltak nok blei trampa på. Alle var heilt frå seg, og denne augneblinken har sett djupe spor i mi fotballgalne sjel...

AUDUN SANDEM

EG SAT HEIME PÅ NORDSTRAND i lag med mor mi og far min. Det sterkaste minnet frå kampen er Kjetil Rekdals straffe. Pappa fyrte opp pipa, gjekk ut på verandaen og stilte seg med ryggen til stua, medan han venta på jubelen. Jubelen kom. Og Arne Scheie var i stereo i nabolaget. Seinare denne kvelden drog eg på fest til nokre barndomsvenner som hadde blitt kjærastar. I juni 2012, 14 år seinare, skal dei gifte seg. Og eg skal vere forlovar. Dagen var altså fylt med familie, venner og kjærleik. Akkurat som denne framsyninga. Akkurat som fotball skal vere.

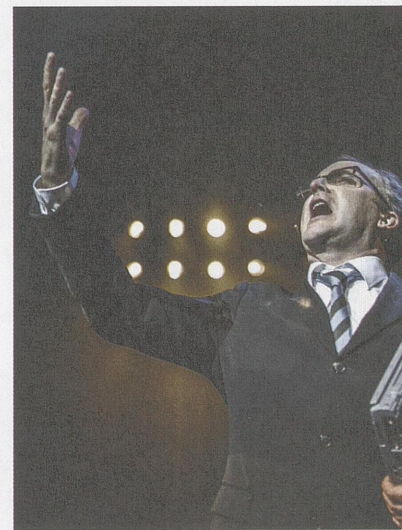

PAUL-OTTAR HAGA

Eg var nettopp ferdig med *Bør Børson* i Trondheim, og hadde reist til Spania i lag med nokre venner. Vi kom til Barcelona den 23. juni, og etter å ha leigd oss inn på eit hotell på «Ramblaen», fann vi oss ein fotballpub og benka oss til i god tid framom ein TV-skjerm. Det artige var at på eit nabobord satt det ei gruppe brasilianarar. Dei var nokså nedlatande i byrjinga, men det dabba litt av ettersom at Brasil ikkje greidde å score. Vi var jo heilt på tuppa, og skreik og hoia for den minste målsjanse. Då Brasil skåra, blei det liv i brasilianarane òg. Vi vart sjølvstøtt veldig nedstemde. Men i løpet av dei neste 10 minutta endra stemninga seg radikalt. Vi trudde ikkje våre eigne auge då Flo scora, og då Rekdal sette straffen, blei det heilt vilt. Heldigvis betydde ikkje kampen så mykje for brasilianarane (dei var jo allereie kvalifiserte), så dei blei med og applauderte dei galne nordmennene på nabobordet. Det gjekk med mykje Cava den natta, medan vi dansa og song rundt fontena på Plaza de España: – Vi er bønder ifra nord! Ta vel imot oss!!! Banker alt på fremmed jord!!!! Vi er bønder i fra nord!!!!!!!!!!!!!!!! SKÅÅÅÅÅL!!!!!!

GARD SKAGESTAD

Da jobba eg ved Den Nationale Scene i Bergen, og etter å ha alternert med teatersjef Ulfby som Prinsen i *Snehvit* – med blå ridestøvlar – var eg med i ei anna framsyning. Ho varte berre 1 time og 35 minutt, men uvitande krefter ved teatret hadde ikkje fått med seg at ho kolliderte med kampstart Noreg-Brasil. I eit kollektivt løft spelte vi inn ikkje mindre enn 12 minutt på framsyninga, trekte på oss landslagsdrakter og beinflaug forbi forfjamsa publikummarar. Utruleg uprofesjonelt og utruleg viktig. På plass med 20 andre på 15 kvadratmeter sigarettøykdekt hybel i tide til nasjonal-songane. Hugs faktisk ikkje så mykje av kampen etterpå, men hyperventilering, kjederøyking og gråt stod sentralt omkring det viktigaste sparket på ein fotball i Norges Fotballforbunds historie...

SIGVE BØE

Det seier kan hende litt at eg skremde vitet av kona Trine og dotter Maria på elleve, som var på kjøkenet, og at vesle Ulrik på halvtanna tok til å skrike. Etter at straffen var sett inn, fann dei meg liggjande på golvet framfor TV-en i stua på Skillebekk i Oslo i eit spontant fulltona euforisk gledesutbrot (hyl). Dette utvikla seg utover kvelden til ein dionysisk ekstase over Drillos genialitet. Som tilskodar har eg aldri som i den augneblinken vore så nær ein klassisk kartarsis (forløyising etter liding). Dramaturgien overgjeikk Euripides, Sofokles, Shakespeare og Ibsen – for ikkje å tale om Jon Fosse – som ikkje har greie på fotball.

ELLEN DORRIT PETERSEN

Eg var åleine på jobb på den finaste restauranten på Stord – Sjøhuset. Eg hadde to gjester, og i baren vegg i vegg sat åtte sjeler og såg på fotballkamp – tre av dei var tilsette. Brått kom sjefen springande inn i restauranten og skreik at det var straffe-spark. Eg og gjestene mine strena over i baren, og i sekunda før sjølve sparket var det som om det oppstod ei felles forventning om noko nytt og stort som snart ville forandre liva våre. Skåringa kom, og vi gjekk bananas. Sjefen min klatra opp på baren og erklærte baren gratis resten av kvelden. Restauranten blei stengd, eg kasta meg inn i feiringa, baren blei fort overfylt av folk i fotballrus, og dagen etter var det eit dundrande underskot i baren...

VIDAR MAGNUSSEN

Denne dagen sat eg på Det Akademiske Kvarter, ein pub i Bergen sentrum. Dei viste kampen på storskjerm. Eg sat litt dårleg til bak ei søyle, så eg såg ikkje heile skjermen. Det var heilt pakka med folk. Så når kampen begynte å bli verkeleg spennande, gjorde vi det enkelt og klatra opp på baren og stod der resten av kampen. Ved sida av meg stod ein Kiwi-tilsett som jobba same staden som eg. Han var den første eg klemte etter sigeren. Og eg trur både eg og han veit at det er den beste klemmen vi nokosinne har hatt. No har eg kone og barn.

PER SCHAANNING

Sat og såg kampen på ein 12 tommars svartkvit Phillips reise-TV i ei tømmerkoie i Sauherad-fjella i Telemark. Eit nylada 12 volts bilbatteri var bore opp i ryggsekk for storhendinga. Da Brasil skåra, begynte eg å plukke opp fiskestonga for å gje meg inn over fjellet. Da Noreg utlikna og Rekdal seinare skåra på straffe, sette eg i eit Tarzan-brøl og sprang ut på trappa for liksom å dele dette med andre, men der ute var alt som før, alt verka totalt urørt, fluene surra som før, myggen beit som før, men det var jo ikkje så rart eigentleg, ingen her hadde jo sett kampen.

KATRINE BLOMSTRAND

Da var eg truleg på ein scene ein stad i Noreg og dreiv med musikalske sprell... Da hugsen ikkje har gjeve meg særlege minne om denne store norske bragda, utruleg nok, er eg no lykkeleg for at eg får ein ny sjanse til faktisk å få oppleve det heile. Og det til gagns! Som pubfjols får eg kampen servert kvar kveld i månadene framover, noko som sjølv sagt kan slå to vegar...

LIV-UNNI LARSSON UNDALL

Vi skulle feire sankthansaftan på hytta, og samtidig få med oss Noreg-Brasil-kampen. Sjøkket var stort da vi så det hadde vore innbrot, og mammas vakre hjørneskap var stole... Men den gamle TV'n stod heldigvis igjen, og vi trøysta oss med grillmat og VM-kamp. Da det blei hjørnespark for Noreg, hylte mamma begeistra: HJØR- NESKAP!!! Sidan den gongen har hjørnespark alltid blitt kalla hjørneskap i vår familie.

NORGE-BRASIL

NORGE: Frode Grodås (1) Henning Berg (4) Dan Eggen (15)
 Ronny Johnsen (3) Stig Inge Bjørnebye (5) Håvard Flo (17)
 (Ole Gunnar Solskjær 22 min.) Roar Strand (22)
 (Erik Mykland 44 min.) Kjetil Rekdal (10) Øyvind Leonhardsen (8)
 Vidar Riseth (21) (Jostein Flo 11 min) Tore André Flo (9)

BRASIL: Taffarel (1) Cafu (2) Junior Baiano (4)
 Marcelo Gonzales (14) Roberto Carlos (6) Leonardo (18) Dunga (8)
 Rivaldo (10) Denilson (19) Ronaldo (9) Bebeto (20)

MÅL: 1-0 (Bebeto) 1-1 (Tore André Flo) 1-2 (Kjetil Rekdal)

TILSKODARAR: 60 000

**STADE DE
VELODROME
KLOKKA
22.44.18
1998**

TRE MINUTT OG NI SEKUND ATT. Dommar Esfandiar Baharmast blæs i fløyta. Noko har skjedd inne i det brasilianske straffefeltet. I kva retning? For Brasil? For Noreg? I så fall er det straffespark. Den franske TV-produzenten Francois Lannaud disponerer over sytten kamera, men ingen av dei har fanga opp kva som skjedde i duellen mellom Junior Baiano og Tore André Flo. Stryningen sit på baken. Arne Scheie tek av frå den sjuande himmel: Er det straffespark?

Lars Tjernås, sidekommentator: Nei, det er...

SCHEIE: Er det straffespark?

TJERNÅS: Ja, det er det!

SCHEIE: Er det straffespark?

TJERNÅS: Ja, det er det!

SCHEIE: Er det straffespark?

Dommaren peikar på merket. Det er tre minutt og ni sekund att. Kjetil Rekdal er eksekutør. Han har to utgangar, anten nasjonalt eller nasjonens hoggestabbe. Ole Gunnar Solskjær gliser: Kjetil, du får gjere det du skal nå...

I NRKs kommentatorboks er «Arne Ball» på veg opp i ozonlaget: Dette er det viktigaste i idrettshistoria. Orsak, alle i Noreg. Kjetil går fram. Pulsen er i 410. Nå, Kjetil. Det viktigaste sparket på ein fotball i Norges Fotballforbunds historie.

Kjetil har missa før. Normalt skyt han til høgre for Taffarel.

TJERNÅS: Eg trur han skyt til venstre for seg sjølv. Det viktigaste er at ballen hamnar i nettet. Du kan skyte kor du vil, berre han hamnar der.

SCHEIE: Rekdal er kald som ein fisk. Vi har reist oss frå plassane våre... [...]

NRKs kommentatorar har forlate denne verda. Duoan rører seg blant planetane.

SCHEIE: Noreg leier 2-1. AAAAAH! Brasil leidde. Brasil som aldri har tapt innleiingspuljen sidan 1966. Noreg er i alles hjarte, orsak patriotismen, orsak alt. Dette må ein 54-åring få lov til å glede seg over. Har ikkje opplevd maken. Eg hadde aldri trudd at ein amerikansk dommar skulle blåse straffe for Noreg mot Brasil. No begynner dei verste minutta. No må det haldast tett bakover.

TJERNÅS: Spel gjerne ballen ut i Middelhavet. Drillo har utretta mykje med det norske laget, fått jamvel gyngehestar til å springe.

SCHEIE: To minutt att. Grodås, ta den tida du treng. Det høyrest ut som lite

FAKTA

- Det andre store søramerikanske laget, Argentina, har vi møtt to gonger og vunne begge gongene!

FAKTA

- Noreg er faktisk den einaste nasjonen i heile verda som aldri har tapt for Brasil i fotball. Vi har møtt dei fire gonger, der vi har to uavgjorte resultat og to singlar.
- 1988: 1–1 på Ullevaal
- 1997: 4–2 på Ullevaal
- 1998: 2–1 i Marseille
- 2006: 1–1 på Ullevaal
- Sidan Brasil historisk sett er det beste fotballaget i verda, så er dette noko vi er litt ekstra stolte av.

fair play. Men det er lov i internasjonal idrett å la klokka jobbe for seg... To og eit halvt minutt på overtid. Kva gjer Dunga? Her får vi frispark mot kvarandre, mot oss. Eg trur Cafu legg an frå 40 meter.

TJERNÅS: Det er Carlos.

SCHEIE: Pumpa går fort nå. Lei meg om eg har sagt noko gale. Langskott. Grodås ligg på ballen. Der skal han liggje lenge...

TJERNÅS: Ja, vi er i kvartfinalen!

SCHEIE: Alle der heime i Noreg. Det har de fortent. Vi har slått Brasil. Vi har slått Dunga og alle dei andre. Eg veit at Flo vil byte drakt med Ronaldo...

TJERNÅS: Dette skal vi ikkje analysere i hel.

SCHEIE: Vi gløymer førsteforsvarar. Fantastisk av Rekdal. Ein kan jo tenkje seg det presset. Vi skal glede oss i Marseille-natta. Gled dykk i midtsommarnatta.

TJERNÅS: Dra heim og tenn sankthansbåla og vardane.

SCHEIE: Heile Noreg skulle vore i Marseille. Sjø på supporterane. Dei græt i lag med oss. Verda har ledd av oss. Det har dei ingen grunn til. Noreg har slått Brasil. Men det har de vel fått med dykk!

ARNE SCHEIE OM KVELDEN DEN 23. JUNI 1998:

Eg mista totalt kontrollen over alt eg sa. Kjensler tok overhand for fornuft. Hjartet kommenterte framfor hjernen. Men eg klarte ikkje å høyre at alt gjekk gale, for eg var høgt der oppe med alle kjenslene. Hjernen klarte ikkje å ta imot. *Så stort* var det å slå Brasil.

Den største fotballaugneblinken. Fotballhistorie og idrettshistorie i høgste potens. Det gjekk ei kule varmt i boksen. Kjetil Rekdal kalla eg Kjetil Reknes. Eg påsto at han spelte for Werder Bremen, og ikkje for Hertha Berlin. Men der og då var det berre éin tanke: Kjetil *måtte* score på straffesparket.

Rett etter kampen måtte eg opp på plattingen på Stade de Vélodrome til Espen Graff og Nils Arne Eggen. Innslaget med meg blei sendt etter Kveldsnytt. Seinare hørde eg frå relativt oppegående menneske at det var hyggjeleg med sigeren.

«Men du feira fælt den siste halvtimen. Du var jo nærmast pære full.» Det

FOTO: Stein Brorre/Attenhøsten/SCAMPX

kunne kanskje høyrast slik ut. Men det kom av at eg ikkje klarte å lande. Det blei for sterkt å slå Brasil i ein VM-kamp. Det var ekstremt.

Eg fekk ikkje sove om natta. Eg var heilt utblåsen, som etter New York Maraton, vil eg tro. Knekt både fysisk og psykisk. Batteria var heilt utlada. Eg spurde meg sjølv om dette var sunt. Hadde eg denne nydelege sommarkvelden i Marseille mista fem år av livet mitt? Eg hadde høyrte at folk hadde fått hjerteinfarkt etter slike situasjonar. Derfor var eg også redd. Tankane kom i gledesrusen. Slikt har aldri skjedd med meg, verken før eller seinare.

Av ODDLEIV MOE.
Utdrag frå *Folkets fotballbok.*
De største øyeblikkene.
Utgitt av Norges Fotballforbund, Posten Norge BA og Verdens Gang AS, 2002.

Til nynorsk ved Arne Torp.

**DAG
SOLSTAD
OM
23. JUNI
1998**

DET VAR ST. HANSAFTAN, 23. JUNI 1998, og kl. 21 skulle Brasil-Noreg gå av stabelen på Stade Vélodrome. Før denne kampen hadde eg berre ei bønn: Måtte Noreg gå ut av denne turneringa med ære. Måtte vi spele opp mot vårt beste og yte Brasil jambyrdig kamp, eller i alle fall skinet av å yte Brasil jambyrdig kamp.

Det var utselt. 57 000 tilskodarar. Omtrent likeleg fordelt mellom brasilianarar og nordmenn på tribunen. Dvs. at forholdet mellom dei som var utkledd som nordmenn og dei som var kledde som brasilianarar var omtrent likeleg fordelt.

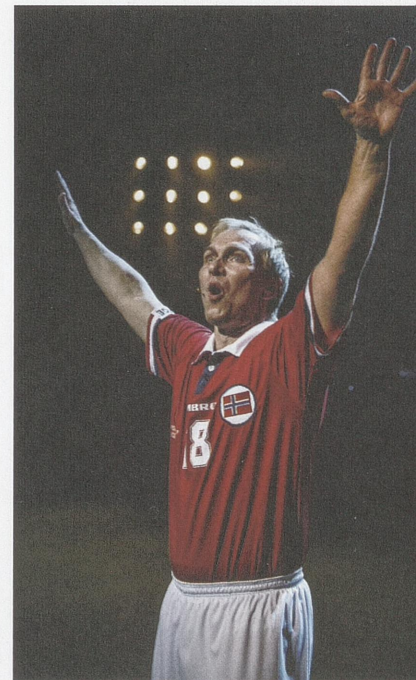
Brasil stilte med dette laget : 1 Taraffel (32), Atletico Mineiro, 2 Cafu (28), Roma, 4 Junior Baiano (28), Flamengo, Marcelo Gonzales (32), Botafogo, 6 Roberto Carlos (25), Real Madrid, 8 Dunga (34), Jubilo Iwata, 10 Rivaldo (26), FC Barcelona, 18 Leonardo (28), AC Milan, 19 Denilson (20), FC Sao Paulo, 20 Bebeto (34), Botafogo, 9 Ronaldo (21), Inter Milan.

Sjå så! Ja, sjå så. Det er i alle fall ikkje noko B-lag Brasil stiller med i dag. Heller det motsette. Dette er festspel-laget, folkets landslag. Med den forguda 20-åringen Denilson frå start (det var den einaste kampen den dyraste spelaren i verda fekk spele frå start). Og så Bebeto og Ronaldo. Leonardo. Rivaldo. Dunga. Roberto Carlos. Etc., etc. Ingen får kvile. Brasil er klar for vidare sluttspill for lengst, men inga kvile mot Noreg. Korleis ville Brasil ha stilt dersom ikkje landet, eitt år før, hadde tapt 2-4 i ein treningskamp nettopp mot Noreg? Rett nok ein privatkamp, men 2-4 er i alle fall mykje, nesten forsmedeleg. Hadde Brasil noko å hemne, som gjorde at dei møtte opp til denne, for dei nokså uviktige kampen som privatkampen mot Noreg, med det reinaste festspel-laget? Eg veit ikkje. Ærleg tala så veit eg ikkje, og kan ikkje vite det. Men det er eit faktum at på papiret gjekk Brasil til denne oppgåva med overdådigheit i utgangspunktet.

Noregs lag: Grodås, Bjørnebye, Johnsen, Eggen, Berg, Rekdal, Leonhardsen, Strand, Riseth, Håvard Flo, Tore André Flo.

Altså eit lag som bestod av ein keeper, fire forsvararar, ein defensiv midtbane-mann, to løparar, to kantspelarar og ein spiss. To løparar, som spring fram og tilbake, i nitti minutt, fram og tilbake, med og utan ball. Dersom dette laget i utgangspunktet, på papiret, mangla noko, så må det ha vore tekniske kvalitetar. Som reiskapar i hendene på ein kynisk trollmann mangla dei ingenting.

Fotball er ein einsam ting. Mi notatbok er ingen video, men berre eit enkelt

uttrykk for eit nokså nake sinn. 1. omgang av denne kampen fann eg grunn til å klore ned, med skjelvande hand, åtte livsfarlege brasilianske sjansar. I det 11. min.: «Opplagd målsjans.» 11. min. igjen: «Denilson skyt like utafør.» 14. min.: «Ny stor bras. sjans.» 14. min. igjen: «Overraskande vending inne i feltet frå Bebeto blir redda av n. back.» 19. min.: «Ronaldo spann igjennom, fekk ikkje ballen.» 24. min.: «Nesten igjennom igjen.» 41. min.: «Brasiliansk draumesjans.» 41. min.: «Der såg eg den i målet. Leonardo.»

Dette skulle tyde på at vi hadde vore utsette for ein brasiliansk kanonade, og at vi kunne prise oss lykkelege som hadde klart å krabbe oss til pause med 0-0. (Eg hadde berre notert éin verkeleg norsk sjans i den same omgangen.) Men eg hadde ikkje den kjensla da dommaren bles for pause. Tvert imot. Eg tykte vi hadde gjort det bra. Vi hadde klart oss anstendig mot Brasil i 45 minutt. Vi var i ferd med å redde æra. At Marokko hadde teke leiinga mot Skottland etter 23 minutt var blitt registrert med det same på tribunen der eg sat. Truleg er eit gåtefullt utrop i notata mine «24. min.: Nei.», dette triste nei, utan ropeteikn etter, eit spontant uttrykk for korleis eg opplevde denne meldinga. Som eit forventat faktum. Det betydde at vi i realiteten berre spelte for æra. Sjølv sagt kunne vi håpe på skotsk utlikning 1-1, og dermed loddtrekning dersom Noreg tapte 0-1, og til og med avansement om Noreg også i 2. omgang klarte å ri stormen av, til 0-0, men det var ingen grunn til det. Det heldt med eit beskjedent og litt trist «nei», eit lite sukk. Det fekk vere nok å spele for æra. Eit heiderleg 0-1-tap for sjølvaste Brasil i ein VM-kamp. Og det tykte eg altså vi var i ferd med å gjere, men blir altså motsagd av mitt nakne sinn, som fangar farane i augneblinken.

Men viss ein tolkar notata mine, så vil ein likevel få eit inntrykk som er meir i pakt med den tilfredse, gode kjensla eg hadde ved pause. Rett nok hadde eg notert åtte livsfarlege brasilianske sjansar, men ser ein nøyare på dei, ser ein at dei stort sett berre hadde komme i løpet av to periodar. Først ein periode på åtte minutt, mellom det 11. og 19. minutt, der Brasil ifølgje mitt nakne, kjenslevarer sinn hadde heile fem sjansar, to i det 11., og to i det 14. og ein i det 19. min. Så går det over tjue minutt før ein verkeleg stor sjans dukkar opp igjen. Da nærmar det seg pause, og Brasil set inn eit ekstra gir. «Draumesjans» i det 41. min., og «der så eg den i målet» to minutt seinare. Jamvel om vi føreset at mitt opprivne, nervøse sinn faktisk var i stand til

nøakternt å bedømme Brasils sjansar som livsfarlege, og ikkje eit subjektivt uttrykk for ei naturleg redsle, til å sjå på det som kan sjå farleg *ut*, til å vere det i røynda, sjølv om vi går ut frå det, så kan ein spørje: Bortsett frå dei to periodane der Brasil pressa, som det overdådige laget dei er, kva skjedde da?

Ifølgje mine notat at Brasil har ein tendens til nonchalanse bl.a. ved at dei altfor lett går i offside, og at dei heilt unødig har gitt ein norsk corner (etter 20. min). At Noreg har hatt ei rad nesten-sjansar, der Leonhardsen mislyktest i siste sekund, at H. Flo nesten fikk ballen i skottposisjon, at Leonhardsen har hatt eit skott utafør, at Tore André Flo har vore på jakt framme hos Taffarel, og støytt hardt, men reint saman med han, og at ein etter 33 minutt har hatt eit glimrande norsk angrep, som ble avslutta med eit Rekdal-skott idet han mottok ein bakoverpassing omtrent på 20 meters hald, og at eg rosar det norske forsvaret for «godt og tett forsvarsspel, møte like utanfor 16-meteren». Med det siste ønskjer eg også å signalisere klokskap i det norske forsvarsspelet, i og med at ein ikkje skal prøve å gå inn i mann-mot-mann-taklingar med brasilianske divaer, som verdas dommarstand elsker, innanfor 16-meteren.

Men først og fremst er optimismen min grunna i dette utbrottet: «26. min.: Ronny Johnsen spelar igjen. Endeleg.» Med det meiner eg at Ronny Johnsen etter at han har utført ei klokkerein takling av anten Ronaldo, Bebeto eller Leonardo, held han fram med ballen, på løp framover, og inn på brasiliansk banehalvdel. Det hadde eg sakna i tidlegare kampar. Ronny Johnsen hadde spelt to heiderlege kampar mot Marokko og Skottland, men ikkje meir, han hadde ikkje vore den sentrale eieren som kunne inspirere laget som heilskap, i overgjeven, suveren framdrift, som dette. Det hadde ikkje vore overskott over spelet hans. Men dette var eit uttrykk for overskott. Eit signal. Eit taktisk signal til motstandarane våre om at vi kunne snu dette her. Det var i det 26. minuttet, den brasilianske offensiven frå det 11. til det 19. minuttet hadde ebba ut, kampen stod og vippa, og dette løpet innvarsla ein periode med norske mulegheiter (inntil Brasil kom igjen rett før pause, med to store målsjansar ifølgje mitt nakne sinn).

2.OMGANG. [...]

1-0 til Brasil. Og så kunne det norske spelarbyttet skje. Riseth ut, og inn kom ikkje Østenstad, som hadde stått på sidelinja, opplesen og klar, men Jostein Flo. Han kom

UMBRO

10

VIFA WORLD CUP
FRANCE 1998

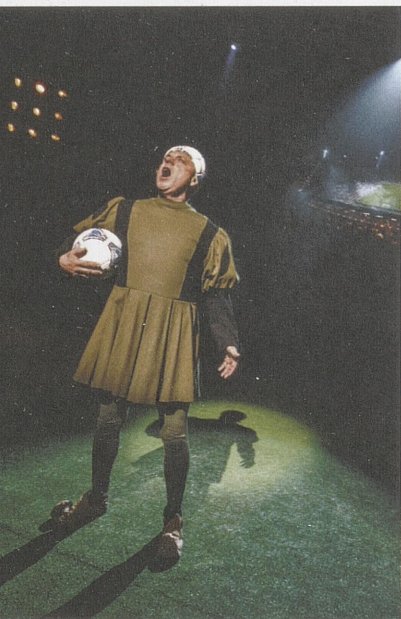
GE

10

JVC

I VID

inn for å spele ei av dei tre hovudrollene i dei tolv magiske minutta som no kom til å følgje. Trass i at namnet hans ikkje finst på notatblokka mi frå desse tolv magiske minutta, spelte han ei stor hovudrolle, som er utan sidestykke, der han vadde rundt og spreidde frykt og angst, håp og tiltru.

Men notata mine er slik: Eg ligg stadig eitt minutt etter offisiell tid, og det finst ingen notat frå brasiliansk skåring i det 77. minuttet til det 82. (eigentleg 83.) minuttet. Truleg har eg sete så andelaust og følgt brørne Flo, og dei andre, ikkje gløym dei andre, i deira halslause gjerning mot ei norsk utlikning. Men no, no begynner vi:

82. m. «Flo gjorde det! På denne typiske måten!

1-1

Nesten Flo. Hovudet igjen!

Jost. TA.

Nesten Flo igjen!

rett utafor.»

86. «Norsk straffe.

Kven har nervar til å ta det? Rekdal.»

87. «Mål. 2-1

Høgre hjørne.

90 minutt er

no passerte.

Det er sikkert fem

minutt igjen.

93 min. Bras. frispark,

men det er jo over 30 meter.

DET ER

OVER

2-1 TIL

NOREG»

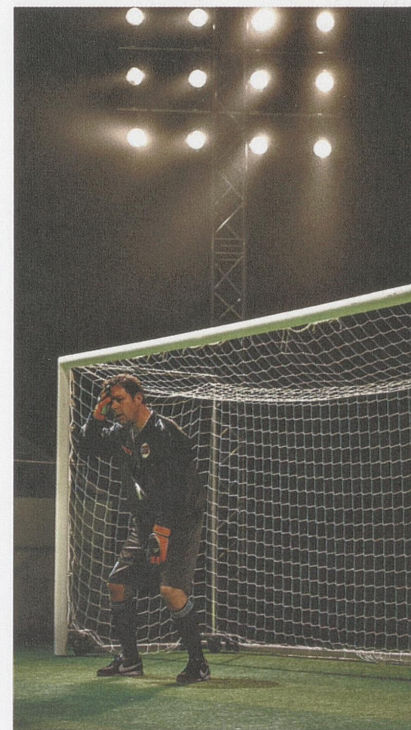
[...]

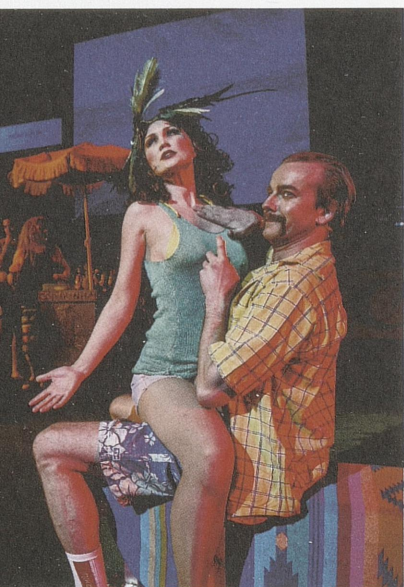
Kva var det som hadde skjedd? Snau eitt kvarter før slutt gir Brasil oss nådestøyten. Dei scorer. Men når kampen er slutt, står det Noreg-Brasil 2-1. Det var heilt uverkeleg. Først målet, så straffa. Det var ikkje til å tru da dommaren bles og sprang mot straffesparkmerket med fingrane peikande da Tore André Flo låg nede i feltet. Hadde eg sett det? At Tore André Flo blei felt? Eg såg han låg nede og at dommaren bles og sprang mot straffesparkmerket, og eg lurte på om det var straffe. Men det kan da ikkje vere mogleg? Men det var mogleg. Kjetil Rekdal står klar. Eit straffespark går fort. Eit spark på ballen og så ligg han i nettet, eller så ligg han ikkje i nettet. Han låg i nettet. Altså 2-1. Det var heilt uverkeleg. Jamvel ikkje da dommaren bles av kampen, hadde det gått opp for meg at dette var røyndom.

Nokså fortumla stod vi da alle mann og hylla laget etter kampen. Brazilianarane peip for sine eigne, og klappa for det norske laget som sprang æresrunde der nede på grasmatta. Vi såg på kvarandre og spurde: Er det mogleg? Kva har skjedd? Har vi slått Brasil? No igjen? Nei, det kan ikkje vere mogleg.

Jau, det var mogleg. For marokkanarane var det eit sjokk, og dei protesterte mot dommaren, som dei meinte hadde feilaktig dømt straffe da Tore André Flo la seg ned i feltet, tre minutt før full tid. Verdspressa var einig, og jamvel FIFAs nyvalde president gjekk offentleg ut og sa at straffesparket var feilaktig dømt. Men hadde dei ikkje sett repetisjonane på TV da? Dersom nokon utifrå det kan påstå at det var eit feilaktig idømt straffespark, ja, da er ein god, i tydinga sjølvgod. Alle kunne sjå at det skjedde noko mellom Junior Baiano og Tore André Flo som gjer at Flo fell. At det blir blåse straffespark av ein svært godt plassert dommar, burde få nokon kvar til å gå litt stilt i dørene.

Heldigvis blei denne pinlige affæren løyst. Av svenskaner. Eit svensk TV-team hadde filma augneblinken i ein litt annan kameravinkel enn det franske produksjonsselskapet som overførte kampen, hadde. Der kunne alle, inkludert FIFA-president Blatter, frå Zürich Bank, sjå at Flo stormar fram, mens Junior Baiano held han i trøya, som står som eit segl etter Flo, inntil denne stupar. Takk, Sverige. Dette skal eg aldri gløyme Sverige for. Eg ønskjer Sverige all lykke i langrenn, fotball, alpint og tennis i åra som kjem. Og eg ønskjer at Svenska Akademien snart kan manne seg opp til å gi Nobelprisen i litteratur til Tomas Tranströmer. Og også til Göran Sonnevi, Lars Gustafsson og Per Olov Enquist. Eller Jan Myrdal; Sir Winston Chur-

chill fekk han jo. Samtidig set eg fram påstanden om at Per Edmund Mordt blei kåra til Årets Nordmann da han for IFK Göteborg skaut den avgjerande straffa høgt over i Änglarnas Europacup-semifinale mot Barcelona for daud og makteslaus og at det ikkje lenger er det minste morosamt å kolportere denne påstanden.

St. Hansaftan 1998 var mild og vakker. Lummer, og eit mjukt mørke. Her i Marseille. Lykkelege menneske forlet Stade Vélodrome og vandra gatelangs. Jon Michelet og eg blei ståande utanfor T-banestasjonen rett ved stadion og vente på vår sjåfør. Omsider kom ho, frå ein bar nede ved hamna, der ho hadde sett kampen på ein stor-skjerm, der all sympati både blant kelnerane og gjestene hadde vore på Noregs side. Vi gjekk mot bilen, som ho hadde parkert eit stykke unna, i ei sidegate til Boulevard Prado. Vi fann bilen og trilla ut på Boulevard Prado. Boulevard Prado er ein av dei store bulevardane i Marseille, som strekkjer seg frå sjøen til Stade Vélodrome, og no kjørte vi ut på den med nedrulla vindauge, og ein staut N bakpå vår vesle Peugeot 306. Hr. Solstad trylla fram ei heil flaske armagnac frå hanskerommet, og han og hr. Michelet tok seg ei skål. Vi kjørte nedover Boulevard Prado, uhyre langsamt, for det var mange bilar, i to kjørefelt, som skulle nedover Boulevard Prado i kveld, mot sjøen og moroetablissementa der nede. På fortaua og i midtrabattane vandra det menneske i tette klynger, og svært mange av dei var nordmenn. Det norske tungemålet lydde tett i tett i det mjuke, fuktige mørket. Skål, hr. Michelet. Skål hr. Solstad. Bilar kjørte forbi oss, vi helsa vennleg til alle dei andre bilkjørarane, anten det var nordmenn, franskmenn eller luxembourgarar, utkleddde som brasilianarar. Skål hr. Michelet. Skål hr. Solstad. Og for så vidt fru Sjåfør, sjølv om De ikkje kan drikke i kveld. Nedrulla vindauge og ein staut lysande N bakpå. Langsamt nedover Boulevard Prado, mot sjøen. Det vi gjer, er jo å kjøre parade. Midt mellom dei vandrane folkemassane, rullar vi paraderande nedover Boulevard Prado i denne mørke kvelden. Vive la Norvège, roper eg. Og helsar til alle og ein kvar. Dette er parade. Det er første gong eg kjører parade. – Vive la Norvège, roper hr. Solstad. – Vive la Norvège, roper sanneleg hr. Michelet også. Vinkar og helsar, til kreti og pleti, til polfararar og statsministrar, til kong Salomo og Jørgen Hattemakar, til sponsorar og forretningskontaktane deira, til fotballekspertar og deira elskelege fruer og kjære barn. Da vi var komne til enden av Boulevard Prado, hadde vi ikkje fått nok, så vi kjørte Boulevard Prado opp igjen, i motsett kjøreretning, der det også var to-felts langsamt

rullande kjørebane. – Vive la Norvège! Skål, hr. Michelet. Skål hr. Solstad. Og skål for så vidt også fru Sjøfør, som faktisk til og med har bryllaupsdag i dag! Langsamt, uhyre langsamt, og lykkelege og uhyre lykkelege kjørte vi parade heile den uendeleg lange halvmila opp Boulevard Prado, omgjevne av dei mest praktfulle landsmenn eg nokon gong har sett. Vive la Norvège! La oss kaste hatten og drikke hele världens skål!

FAKTA

- Noreg rauk ut i neste kamp mot Italia på Stade de Vélodrome. Som dei gjorde mot same nasjonen 60 år tidlegare, på den same arenaen.

Utdrag frå boka *VM i fotball 1998* av Jon Michelet og Dag Solstad, Oktober Forlag.

Til nynorsk ved Arne Torp.

129000827

**«TAFFAREL RØRTE SEG IKKJE.
EG DROG HARDARE TIL ENN
EG HADDE TENKT...»**
KJETIL REKDAL

Depotbiblioteket

Norge – Brasil

12G099827

